Lietas Nr. C32379311
Lietas arhīva Nr. CA-3586-13/22

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā, 2013.gada 11.decembrī

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģija
šādā sastāvā : priekšsēdētāja I.Bērziņa
tiesneši L.Volberga un L.Grauda
ar tiesas sēdes sekretāri K.Šumeiko
piedaloties apelācijas sūdzības iesniedzējam /pers. C/
prasītāja Nordea Bank Finland Plc, kuras vārdā Latvijas Republikā darbojas Nordea Bank Finland Plc Latvijas filiāle, pārstāvei /pers. F/

izskatīja atklātā tiesas sēdē Rīgā, Brīvības bulvārī 34 civillietu Nordea Bank Finland Plc, kuras vārdā Latvijas Republikā darbojas Nordea Bank Finland Plc Latvijas filiāle prasībā pret /pers. C/ par parāda piedziņu sakarā ar /pers. C/ iesniegto apelācijas sūdzību par Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas 2013.gada 27.marta spriedumu.

Aprakstošā daļa

Prasītājs Nordea Bank Finland Plc, kuras vārdā Latvijas Republikā darbojas Nordea Bank Finland Plc Latvijas filiāle, 2011.gada 16.novembrī iesniedzis Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesā prasības pieteikumu pret /pers. C/ par parāda piedziņu, norādot, ka 2006.gada 8.novembrī starp pusēm noslēgts aizdevuma līgums Nr.2006/4129/HK, saskaņā ar kuru Nordea Bank Finland Plc piešķīra /pers. C/ aizdevumu EUR 85 000 apmērā, izmaksājot aizdevumu EUR 83 168,06 apmērā nekustamā īpašuma iegādei.

Ar 2006.gada 13.novembrī starp Nordea Bank Finland Plc, /pers. C/ un /pers. I/ noslēgto hipotēkas līgumu nekustamais īpašums /adrese A/, ar kadastra Nr./numurs A/tika ieķīlāts par labu bankai.

Savukārt 2009.gada 25.septembrī starp pusēm noslēgts hipotēkas līguma pārjaunojums, saskaņā ar kuru /pers. C/ kļuva par pilntiesīgu hipotēkas līguma pusi un uzņēmās visas hipotēkas līgumā noteiktās ieķīlātāja tiesības un pienākumus.

Prasībā norādīts, ka saskaņā ar aizdevuma līguma noteikumiem izsniegtais aizdevums atbildētājam bija jāatmaksā pakāpeniski, t.i. maksājot vienādus ikmēneša pamatsummas maksājumus un mēneša laikā uzkrājušos procentus par aizdevuma izmantošanu. Aizdevuma atmaksa bija jāveic katra mēneša 20.datumā, taču sākot ar 2010.gada 20.janvāri atbildētājs sācis kavēt veicamos maksājumus un kopš 2010.gada 1.oktobra nav veicis nevienu maksājumu.

Norāda, ka atbilstoši aizdevuma līguma 6.2.apakšpunktam prasītājam ir tiesības pieprasīt visu no aizdevuma līguma izrietošo parādsaistību nekavējošu atmaksu gadījumā, ja ir iestājies kāds no saistību neizpildes gadījumiem un tas netiek novērsts nākamo piecpadsmit darba dienu laikā pēc attiecīga bankas rakstiska pieprasījuma saņemšanas. Saskaņā ar aizdevuma līguma 6.1.1.apakšpunktu saistību neizpildes gadījums ir, ja atbildētājs nav savlaicīgi nomaksājis kādu summu saskaņā ar aizdevuma līguma noteikumiem.

Ņemot vērā, ka atbildētāja nokavēto maksājumu apjoms uz 2010.gada 1.septembri sasniedza Eur 2466,57, prasītājs izmantojis ar aizdevuma līgumu piešķirtās tiesības un ar 2010.gada 1.septembra vēstuli pieprasījis atbildētājam piecpadsmit darba dienu laikā veikt visu no aizdevuma līguma izrietošo parādsaistību samaksu. Ņemot vērā, ka atbildētājs minēto vēstuli nav saņēmis, prasītājs 2011.gada 25.februārī atbildētājam nosūtījis atkārtotu brīdinājuma vēstuli. Arī atkārtoto brīdinājumu atbildētājs nav saņēmis.

Ievērojot minēto, prasītājs 2011.gada 18.jūlijā nodevis zvērinātai notārei Ilze Metuzālei izsniegšanai atbildētajam paziņojumu par parāda samaksu, u n 2011.gada 2.septembrī zvērināta notāre Ilze Metuzāle sastādījusi apliecinājumu par paziņojuma nodošanu, norādot, ka paziņojums nodots atbildētajam 2011.gada 31.augustā.

Tā kā saskaņā ar aizdevuma līguma vispārīgo noteikumu 6.2.apakšpunktu piecpadsmit darba dienu laikā parāds netika samaksāts, prasītājam 2011.gada 22.septembrī radās saistību neizpildes tiesības, un prasītājs atkāpās no aizdevuma līgumā noteiktā galējā atmaksas termiņa, kā rezultātā atbildētājam /pers. C/ radās pienākums atmaksāt visu neatmaksāto aizdevumu.

Norāda, ka atbildētāja parāda summa, kas izriet no aizdevuma līguma 2011.gada 11.novembrī sastāda Eur 90 744,86, un tā sastāv no parāda pamatsummas Eur 76 068,19, aprēķinātajiem procentiem līdz 2011.gada 22.septembrim Eur 2189,59 un nokavējuma līgumsoda par laika periodu līdz 2011.gada 11.novembrim Eur 12 487,08.

Pamatojoties uz Kredītiestāžu likuma 1.panta 5.punktu un Civillikuma 1652., 1716., 1717., 1720., 1724., 1765., 1811., 1943., 1946.pantu prasītājs lūdz piedzīt no atbildētāja par parādu Ls 63 775,85, kas sastāv no parāda pamatsummas Ls 53 461,03, procentiem par aizdevuma lietošanu līdz 2011.gada 22.septembrim Ls 1538,85 un nokavējuma līgumsoda par laika periodu līdz 2011.gada 11.novembrim Ls 8775,97; likumiskos 6% gadā no neatmaksātās aizdevuma pamatsummas līdz tiesas sprieduma izpildes dienai un visus tiesāšanās izdevumus.

Atbildētājs/pers. C/ rakstveida paskaidrojumus vai iebildumus tiesā nav iesniedzis.

Ar Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas 2013.gada 27.marta spriedumu prasība apmierināta, no /pers. C/ par labu Nordea Bank Finland Plc piedzīts parāds Ls 63 775,85, kas sastāv no parāda pamatsummas Ls 53 461,03, procentiem par aizdevuma lietošanu līdz 2011.gada 22.septembrim Ls 1538,85, nokavējuma līgumsoda par laika periodu līdz 2011.gada 22.septembrim Ls 8775,97 un tiesas izdevumi Ls 931,05.

Noteiktas prasītāja tiesības saņemt no /pers. C/ likumiskos procentus 6% gadā līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai) no pamatparāda nenomaksātās summas.

Pirmās instances tiesa konstatējusi, ka ar 2006.gada 8.novembra aizdevuma līgumu Nr.2006/4129/HK pierādīts, ka starp Nordea Bank Finland Plc un /pers. C/ pastāvēja aizdevuma līgumiskās attiecības, atbilstoši kurām atbildētājam /pers. C/ radās saistība samaksāt prasītājam Nordea Bank Finland Plc aizdevuma pamatsummu Eur 83 168,06 apmērā un līgumiskos lietojuma procentus pēc līgumā ietvertā maksājumu grafika līdz 2021.gada 20.decembrim, kā arī atbilstoši līguma vispārīgo noteikumu 1.pantam jebkura maksājuma nokavējuma gadījumā maksāt līgumsodu 0,2% apmērā no nesamaksātās summas dienā.

Lietā nodibināts, ka no 2010.gada 20.janvāra atbildētājs sācis kavēt no aizdevuma līguma izrietošos maksājumus. Aizdevuma līguma 4.3.apakšpunkts nosaka, ka, ja aizņēmēja kontā nav summa, kas nepieciešama maksājuma veikšanai, kuram saskaņā ar aizdevuma līgumu pienācis samaksas termiņš, banka attiecina katru saņemto maksājumu vispirms uz līgumsoda maksājumiem, pēc tam uz citiem aizdevuma līgumā noteiktajiem maksājumiem, kas nav procentu un aizdevuma pamatsummas maksājumi, pēc tam procentu maksājumiem un visbeidzot uz aizdevuma pamatsummas maksājumiem.

Pirmās instances tiesa konstatējusi, ka atbildētāja nokavēto maksājumu apjoms uz 2011.gada 22.septembri sasniedza EUR 90 744,86, līdz ar ko prasītājs izmantojot aizdevuma līguma 6.1.1. un 6.2.apakšpunktos pielīgtās tiesības 2011.gada 31.augustā nosūtījis atbildētājam vēstuli pieprasot, lai atbildētājs nekavējoties atmaksā visu parādsaistību kopsummu. Tā kā atbildētājs parādu nav samaksājis prasītājs aizdevuma līgumu izbeidzis pirms termiņa un atbildētājam radās pienākums atmaksāt visu aizdoto summu, pielīgtos procentus un līgumsodu.

Lietā nodibināts, ka nemaksāšanas rezultātā izveidojies aizdevuma summas pamatparāds Eur 76 068,19 apmērā, kas pēc Latvijas Bankas noteiktā valūtas kursa (0,702804) ir Ls 63775,85, un līgumisko lietojuma procentu parāds Eur 2189,59 jeb Ls 1538,85 apmērā par laika periodu līdz 2011.gada 22.septembrim, t.i. līdz līguma pirmstermiņa izbeigšanai. Tāpat saskaņā ar aizdevuma līguma vispārīgo noteikumu 1.pantu izveidojies līgumsoda parāds par laika periodu līdz 2011.gada 22.septembrim Eur 12 487,08 jeb Ls 8775,97 apmērā. Ņemot vērā, ka atbildētājs ilgstoši nav veicis nekādus maksājums, prasītā līgumsoda summa ir aptuveni 6 reizes mazāka par neatdoto aizdevuma pamatsummu, un atbildētājs pats līgumsoda aprēķinam nav iebildis, pirmās instances tiesa atzinusi, ka šāds līgumsods nav nesamērīgs vai kā īpaši atbildētāja intereses aizskarošs, tādēļ tas ir piedzenams prasītajā apmērā.

Pirmās instances tiesa konstatējusi, ka atbildētājs atbilstoši Civillikuma 1838.pantam pierādījumus par parāda summas samaksu nav iesniedzis, līdz ar to prasītājam ir tiesības uz aizdevuma summas, pielīgto procentu un līgumsoda piedziņu no atbildētāja.

Bez tam atbilstoši Civilprocesa likuma 195.pantam pirmās instances tiesa atzinusi, ka prasītājam nosakāmas tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt no atbildētāja likumiskos procentus 6% gadā no piespriestās nenomaksātās naudas summas par laiku līdz sprieduma izpildei, jo saskaņā ar Civillikuma 1765.pantu gadījumos, kad likums noteic aprēķināt likumiskos procentus, tas nolikts seši no simta gadā.

Par minēto spriedumu atbildētājs /pers. C/ iesniedzis apelācijas sūdzību, pārsūdzot spriedumu pilnā apjomā.

Apelators norāda, ka pirmās instances tiesa nav pamatojusi un motivējusi, kāpēc tā atzīst atbildētāja un viņa pārstāvja /pers. L/ neierašanos uz tiesas sēdi par neattaisnojošu. Proti, /pers. L/ izmantojot Civilprocesa likuma 87.panta otrajā daļā paredzētās tiesības ir atteicies no lietas vešanas. Apelatora ieskatā atbildētājs nevarēja ierasties uz tiesas sēdi slimības dēļ, par ko paziņojis tiesai iesniedzot iesniegumu. Apelatora ieskatā pirmās instances tiesa ir pārkāpusi Satversmes 92.pantu, jo ir liegusi atbildētājam aizstāvēt savas intereses taisnīgā tiesā.

Apelācijas sūdzībā norādīts, ka aizdevuma līguma noslēgšanas obligāta sastāvdaļa ir naudas vai lietas nodošana. Savukārt prasītājs nav iesniedzis nevienu pierādījumu, ka ir izsniedzis atbildētājam aizdevumu, kā arī pirmās instances tiesa nav motivējusi un pamatojusi, kāpēc atbildētājam būtu jāatmaksā neizsniegts aizdevums, turklāt par šo neizsniegto aizdevumu jāmaksā procenti un līgumsodi.

Apelatora ieskatā pirmās instances tiesa nav vērtējusi pušu noslēgtā līguma noteikumus atiecībā uz pielīgtā līgumsoda apmēru un sekojoši prasījuma atbilstību Civillikuma 1.pantā ietvertajam labas ticības principam. Proti, tiesa piedzinusi no atbildētāja līgumsodu par laika periodu no 2011.gada 22.septembra līdz 2011.gada 11.novembrim, t.i. par laika periodu pēc līguma izbeigšanas.

Atsaucas uz LR Augstākās tiesas Senāta 2013.gada 30.janvāra spriedumā lietā Nr.SKC-644/2013 noteikto, ka, ja tiek izmantotas pielīgtās tiesības lauzt līgumu pirms termiņa, līgumam izbeidzoties pirms termiņa, zūd arī līgumiskais pamats pielīgto procentu un līgumsoda aprēķināšanai un piedziņai atbilstoši līguma nosacījumiem, jo nav nekāda tiesiska pamata to piemērošanai pēc līguma izbeigšanās. Līgumiskie procenti un līgumsods gadījumos, kad līdzējs tiesīgi atkāpjas no līguma, ir atlīdzināmi līdz brīdim, kad līgums beidz pastāvēt. Apelatora ieskatā pirmās instances tiesa nav ņēmusi vērā judikatūru un nepamatoti piedzinusi līgumsodu.

Prasītājs Nordea Bank Finland Plc, kuras vārdā Latvijas Republikā darbojas Nordea Bank Finland Plc Latvijas filiāle iesniedzis paskaidrojumus, norādot, ka apelācijas sūdzība nav pamatota.

Paskaidro, ka lietas materiālos ir saistību aprēķins, kas apliecina, ka aizdevums EUR 83 168,06 apmērā ir izmaksāts 2006.gada 15.novembrī. Bez tam aizdevuma līguma mērķis bija nekustamā īpašuma /adrese A/, Rīgas rajonā iegāde. Saskaņā ar lietas materiālos esošo izdruku no LR Vienotās datorizētās zemesgrāmatas redzams, ka minētais nekustamais īpašums iegādāts uz atbildētāja vārda un nostiprināta hipotēka par labu prasītājam. No minētā secināms, ka aizdevums ir izmaksāts. Bez tam no parādsaistību aprēķina redzams, ka atbildētājs regulāri veicis maksājumus aizdevuma atmaksai, tādējādi apliecinot, ka aizdevums ir izmaksāts. Līdz ar to apelācijā nepamatoti norādīts, ka aizdevums nav izsniegts.

Attiecībā par aprēķināto līgumsodu par laika periodu pēc 2011.gada 22.septembra paskaidro, ka pamatojoties uz aizdevuma līguma vispārīgo noteikumu 6.2.punktu prasītājs 2011.gada 22.septembrī vienpusēji atkāpās no aizdevuma līgumā noteiktā galējā atmaksas termiņa. Norāda, ka Civillikums neaizliedz pusēm atkāpties tikai no kādas līguma daļas, ko apliecina arī Civillikuma 1589.panta komentāri - vienpusēja atkāpšanās no līguma var izpausties paziņojumā par līguma termiņa pārcelšanu vai atteikumu to pildīt.Tādējādi prasītājs atkāpās no konkrēta līguma nosacījuma, proti, no termiņa nevis no visa aizdevuma līguma kopumā. Atsaucas uz Civillikuma 1724.pantu, kas nosaka, ka izbeidzoties galvenai saistībai, izbeidzas arī pats no sevis tai norunātais līgumsods. Savukārt Civillikuma 1811.pants nosaka, ka katra saistība izbeidzas pati no sevis, kad izpildīta tai atbilstoša parādnieka saistība, t.i. nolīdzinot parādu. Ja saistības tiesības priekšmets ir nauda, tad saistību izpilda ar samaksu.Ņemot vērā, ka prasītājs atkāpies tikai no aizdevuma līgumā noteiktā galējā atmaksas termiņa, un atbildētājs parādu nav atmaksājis, tad galvenā saistība, t.i. aizdevuma atmaksa nav izbeigusies un prasītājam bija tiesības aprēķināt līgumsodu arī pēc 2011.gada 22.septembra.

Papildus prasītājs iesniedzis prasības precizējumus, kuros, ņemot vērā jaunāko tiesu praksi samazina līgumsoda apmēru un lūdz piedzīt no atbildētāja līgumsodu par laika periodu no 2010.gada 25.maija līdz 2011.gada 22.septembrim EUR 4661,30 jeb Ls 3275,98.

Bez tam saskaņā ar Civillikuma 1759.panta pirmās daļas 1.punktu un 1765. panta pirmo daļu prasītājs aprēķinājis nokavējuma procentus 6% gadā par laika periodu no 2011.gada 23.septembra līdz 2013.gada 19.novembrim Ls 6926,52 apmērā (6% no Ls 53 461,03 = Ls 3207,66 gadā jeb Ls 8,79 dienā x 788 dienas = Ls 6926,52). Taču prasītājs atsakās no nokavējuma procentu piedziņas pilnā apmērā un lūdz piedzīt no atbildētāja nokavējuma procentus Ls 5499,99.

Ievērojot minēto, prasītājs lūdz piedzīt no atbildētāja parādu EUR 90 744,86, kas pēc Latvijas Bankas noteiktā valūtas kursa ir Ls 63 775,85 un

sastāv no parāda pamatsummas EUR 76 068,19 jeb Ls 53 461,03;procentiem par laika periodu no 2010.gada 20.jūnija līdz 2011.gada 22.septembrim EUR 2189,59 jeb Ls 1538,85; nokavējuma līgumsoda par laika periodu no 2010.gada 25.maija līdz 2011.gada 22.septembrim EUR 4661,30 jeb Ls 3275,98 un nokavējuma procentiem par laika periodu no 2011.gada 23.septembra līdz 2013.gada 19.novembrim EUR 7825,78 jeb Ls 5499,99; likumiskos procentus 6% (seši procenti) gadā no neatmaksātās aizdevuma pamatsummas līdz tiesas sprieduma izpildes dienai un tiesāšanās izdevumus.

Tiesas sēdē apelācijas sūdzības iesniedzējs /pers. C/ apelācijas sūdzību uzturēja uz tajā norādītajiem motīviem, prasību neatzina.

Tiesas sēdē prasītāja Nordea Bank Finland Plc, kuras vārdā Latvijas Republikā darbojas Nordea Bank Finland Plc Latvijas filiāle, pārstāve /pers. F/ apelācijas sūdzību neatzina, prasību uzturēja precizētajā redakcijā un lūdza to apmierināt.

Motīvu daļa

Pārbaudot lietas materiālus un noklausoties lietas dalībnieku paskaidrojumus tiesas sēdē, Civillietu tiesu kolēģija atzīst, ka prasība ir pamatota un apmierināma tiesas sēdē uzturētajā apmērā.

Apelatora ieskatā pirmās instances tiesa ir pārkāpusi Satversmes 92.pantu, jo ir liegusi atbildētājam aizstāvēt savas intereses taisnīgā tiesā. Proti, atbildētāja pārstāvis /pers. L/, izmantojot Civilprocesa likuma 87.panta otrajā daļā paredzētās tiesības, ir atteicies no lietas vešanas. Savukārt atbildētājs nav varējis ierasties uz tiesas sēdi slimības dēļ, par ko paziņojis tiesai iesniedzot iesniegumu. Neskatoties uz minēto, pirmās instances tiesa lietu izskatījusi bez atbildētāja klātbūtnes tiesas sēdē.

No apstrīdētā tiesas sprieduma izriet, ka pirmās instances tiesa, izskatot lietu pēc būtības, nav konstatējusi tādus objektīvus apstākļus, kas atbildētājam liegtu iespēju apmeklēt tiesas sēdi. Savukārt atbildētāja pārstāvis 2013.gada 26.martā, t.i. vienu dienu pirms tiesas sēdes iesniedzis iesniegumu, norādot, ka atteicies no lietas vešanas. Līdz ar to pirmās instances tiesa atzinusi atbildētāja un viņa pārstāvja neierašanos uz tiesas sēdi par neattaisnojošu un uzskatījusi par iespējamu lietu izskatīt bez atbildētāja klātbūtnes.

Civillietu tiesu kolēģija, pārbaudot /pers. C/ pilsētas Ziemeļu rajona tiesai adresēto lūgumu par lietas izskatīšanas atlikšanu un tam pievienoto 2013.gada 25.martā izsniegto darbnespējas lapu A (l.l. 44) konstatē, ka darbnespējas lapā nav norādīti tādi /pers. C/ veselības traucējumi, kuru dēļ viņš nevarētu piedalīties tiesas sēdē, t.i. nav norādīts, ka /pers. C/ jāievēro gultas režīms vai, ka viņš būtu ievietots stacionārā.

Civillietu tiesu kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesa, nekonstatējot Civilprocesa likuma 209. un 210.pantā minētos apstākļus, pamatoti uzsākusi lietas izskatīšanu bez atbildētāja klātbūtnes. Tādejādi minētais apelatora arguments nevar būt par pamatu sprieduma atcelšanai, kas secīgi Civillietu tiesu kolēģijai uzliek par pienākumu lietu izskatīt pēc būtības.

Lietā nodibināts, ka 2006.gada 8.novembrī starp pusēm noslēgts aizdevuma līgums Nr.2006/4129/HK, saskaņā ar kuru Nordea Bank Finland Plc piešķīra /pers. C/ aizdevumu EUR 85 000 apmērā nekustamā īpašuma /adrese A/, adrese rajonā iegādei. Faktiski aizdevums izmaksāts EUR 83 168,06 apmērā (l.l. 7).

Saskaņā ar aizdevuma līguma noteikumiem izsniegtais aizdevums atbildētājam bija jāatmaksā pakāpeniski, t.i. maksājot vienādus ikmēneša pamatsummas maksājumus un mēneša laikā uzkrājušos procentus par aizdevuma izmantošanu līdz katra mēneša 20.datumam, ar pēdējo atmaksas dienu 2021.gada 20.decembris.

Saskaņā ar 2006.gada 13.novembrī starp Nordea Bank Finland Plc, /pers. C/ un /pers. I/ noslēgto hipotēkas līgumu par labu prasītājam tika ieķīlāts nekustamais īpašums /adrese A/, ar kadastra Nr./numurs A/(l.l. 15, 20-21).

Savukārt 2009.gada 25.septembrī starp pusēm noslēgts hipotēkas līguma pārjaunojums, saskaņā ar kuru /pers. C/ kļuva par pilntiesīgu hipotēkas līguma pusi un uzņēmās visas hipotēkas līgumā noteiktās ieķīlātāja tiesības un pienākumus (l.l. 16-19).

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 178.panta otro daļu pret rakstveida pierādījuma patiesīgumu nevar iebilst persona, kas to pati parakstījusi. Šī persona var apstrīdēt šo pierādījumu, ceļot atsevišķu prasību, ja paraksts dots vardarbības, draudu vai viltus ietekmē.

Lietā nodibināts, ka atbildētājs noslēgto aizdevuma līgumu un hipotēkas līgumus prasības kārtībā nav apstrīdējis, tāpēc ir pamats uzskatīt, ka pušu starpā noslēgtie darījumi ir tiesīgi noslēgti atbilstoši Civillikuma 1587.pantam, kas nosaka, ka tiesīgi noslēgts līgums uzliek līdzējiem pienākumu izpildīt apsolīto, un ne darījuma sevišķais smagums, ne arī vēlāk radušās izpildīšanas grūtības nedod vienai pusei tiesību atkāpties no līguma, kaut arī atlīdzinot otrai zaudējumus.

Apelators norāda, ka aizdevuma līguma noslēgšanas obligāta sastāvdaļa ir naudas vai lietas nodošana. Savukārt prasītājs neesot iesniedzis nevienu pierādījumu tam, ka ir izsniedzis atbildētājam aizdevumu, kā arī pirmās instances tiesa nav motivējusi un pamatojusi, kāpēc atbildētājam būtu jāatmaksā neizsniegts aizdevums, turklāt par šo neizsniegto aizdevumu jāmaksā procenti un līgumsodi.

Saskaņā ar 2006.gada 8.novembrī noslēgtā aizdevuma līguma Nr.2006/4129/HK 2.punktu puses vienojās, ka banka izsniedz atbildētājam /pers. C/ aizdevumu ieskaitot to darījuma kontā saskaņā ar 2006.gada 14.novembrī starp atbildētāju, banku un nekustamā īpašuma pārdevēju noslēgtā darījuma konta līguma Nr.DK-436/2006/46 noteikumiem. Atlikušo aizdevuma daļu banka izmaksā atbildētājam tikai pēc tam, kad bankā ir iesniegti visi saistību pastiprinājumi.

No lietā esošā parāda aprēķina, kuru atbildētājs nav apstrīdējis izriet, ka aizdevuma summa EUR 83 168,06 apmērā izsniegta 2006.gada 15.novembrī. No minētā aprēķina arī izriet, ka atbildētājs atbilstoši maksājuma grafikam līdz 2010.gada 1.oktobrim veicis aizdevuma pamatsummas un procentu par aizdevuma lietošanu maksājumus, tādejādi vienmozīmīgi atzīstot, ka aizdevums viņam ir izsniegts (l.l. 8-10).

Bez tam no lietā esošā Rīgas rajona zemesgrāmatas nodalījuma Nr./numurs B/redzams, ka pamatojoties uz 2006.gada 16.novembra un 2009.gada 22.septembra pirkuma līgumiem /pers. C/ nostiprinātas īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu /adrese A/, adrese rajonā. Pamatojoties uz 2006.gada 8.novembra aizdevuma līgumu, 2006.gada 13.novembra hipotēkas līgumu un 2009.gada 25.septembra hipotēkas līguma pārjaunojumu uz atbildētājam piederošo nekustamo īpašumu par labu prasītājam nostiprināta pirmā hipotēka Ls 77 659,84 apmērā (l.l. 20-21).

Tādejādi Civillietu tiesu kolēģija uzskata apelatora argumentu, ka prasītājs nav pierādījis aizdevuma izsniegšanu par nepamatotu un neatbilstošu lietas materiālos esošajiem pierādījumiem.

Lietā nodibināts, ka sākot ar 2010.gada 20.janvāri atbildētājs sācis kavēt veicamos maksājumus un kopš 2010.gada 1.oktobra nav veicis nevienu maksājumu.

Atbilstoši aizdevuma līguma 6.2.apakšpunktam prasītājam ir tiesības pieprasīt visu no aizdevuma līguma izrietošo parādsaistību nekavējošu atmaksu gadījumā, ja ir iestājies kāds no saistību neizpildes gadījumiem un tas netiek novērsts nākamo piecpadsmit darba dienu laikā pēc attiecīga bankas rakstiska pieprasījuma saņemšanas. Saskaņā ar aizdevuma līguma 6.1.1.apakšpunktu saistību neizpildes gadījums ir, ja atbildētājs nav savlaicīgi nomaksājis kādu summu saskaņā ar aizdevuma līguma noteikumiem.

Lietā nodibināts, ka atbildētāja nokavēto maksājumu apjoms uz 2010.gada 1.septembri sasniedza Eur 2466,57, kā rezultātā prasītājs izmantojis ar aizdevuma līgumu piešķirtās tiesības un ar 2010.gada 1.septembra vēstuli pieprasījis atbildētājam piecpadsmit darba dienu laikā veikt visu no aizdevuma līguma izrietošo parādsaistību samaksu (l.l. 11). Ņemot vērā, ka atbildētājs minēto vēstuli nav saņēmis, prasītājs 2011.gada 25.februārī atbildētājam

nosūtījis atkārtotu brīdinājuma vēstuli. Lietā nodibināts, ka arī atkārtoto brīdinājumu atbildētājs nav saņēmis (l.l. 12-13).

Tāpat lietā noskaidrots, ka prasītājs 2011.gada 18.jūlijā nodevis zvērinātai notārei Ilze Metuzālei izsniegšanai atbildētajam paziņojumu par parāda samaksu, un 2011.gada 2.septembrī zvērināta notāre Ilze Metuzāle sastādījusi apliecinājumu par paziņojuma nodošanu, norādot, ka paziņojums nodots atbildētajam 2011.gada 31.augustā (l.l. 14).

Lieta nav strīda, ka saskaņā ar aizdevuma līguma vispārīgo noteikumu 6.2.apakšpunktu piecpadsmit darba dienu laikā parāds netika samaksāts, kā rezultātā prasītājs pamatoti izmantojis sev piešķirtās tiesības un ar 2011.gada 22.septembri lauzis līgumu. Arī līdz lietas izskatīšanai parāds nav samaksāts.

Ievērojot minēto, Civillietu tiesu kolēģija atzīst, ka no atbildētāja piedzenama neatmaksātā aizdevuma pamatsumma EUR 90 744,86, kas pēc Latvijas bankas noteiktā valūtas kursa sastāda Ls 53 461,03.

Saskaņā ar Civillikuma 1946.panta pirmo daļu procenti par aizdevumiem dodami tikai tad, ja tie bijuši tieši norunāti vai ja parādnieks pielaidis nokavējumu.

Kā izriet no aizdevuma līguma vispārīgiem noteikumiem puses ir vienojušās par aizdevuma lietošanas procentiem, t.i. atbildētājs apņēmās maksāt bankai procentus pēc mainīgās procentu gada likmes, līdz ar to atzīstams, ka starp pusēm panākta līgumiska vienošanās par procentu samaksu par aizdevuma lietošanu.

Civillikuma 1763.pantā noteikts, ka procentu pieaugums apstājas, kad vēl nesamaksāto procentu daudzums sasniedzis kapitāla lielumu.

No lietā esošā parāda aprēķina, kuru atbildētājs nav apstrīdējis, redzams, ka nesamaksātie procenti par laika periodu no 2010.gada 20.jūnija līdz 2011.gada 22.septembrim sastāda EUR 2189,59, kas pēc Latvijas bankas noteiktā valūtas kursa sastāda Ls 1538,85 (l.l. 8-10).

Ievērojot minēto, Civillietu tiesu kolēģija atzīst, ka atbildētājam jāmaksā prasītājam līgumiskie ikmēneša procenti par aizdevuma lietošanu, kas par laika periodu no 2010.gada 20.jūnija līdz 2011.gada 22.septembrim sastāda Ls 1538,85

Savukārt, saskaņā ar Civillikuma 1716.pantu līgumsods ir pametums, ko kāda persona uzņemas ciest sakarā ar savu saistību, tajā gadījumā, ja viņa šo saistību neizpildītu.

Saskaņā ar aizdevuma līguma vispārīgo noteikumu 4.4.punktu puses vienojās, ka savlaicīgu maksājumu neveikšanas gadījumā atbildētājs maksā prasītājam nokavējuma līgumsodu, kas vienāds ar 0,2% dienā no laikā nesamaksātās summas.

Apelatora ieskatā pirmās instances tiesa nav vērtējusi pušu noslēgtā līguma noteikumus attiecībā uz piešķirtā līgumsoda apmēru un sekojoši prasījuma atbilstību Civillikuma 1.pantā ietvertajam labas ticības principam. Proti, tiesa piedzinusi no atbildētāja līgumsodu par laika periodu no 2011.gada 22.septembra līdz 2011.gada 11.novembrim, t.i. par laika periodu pēc līguma izbeigšanas.

Apelators atsaucas uz LR Augstākās tiesas Senāta 2013.gada 30.janvāra spriedumā lietā Nr.SKC-644/2013 noteikto, ka, ja tiek izmantotas piešķirtās tiesības lauzt līgumu pirms termiņa, līgumam izbeidzoties pirms termiņa, zūd arī līgumiskais pamats piešķirto procentu un līgumsoda aprēķināšanai un piedziņai atbilstoši līguma nosacījumiem, jo nav nekāda tiesiska pamata to piemērošanai pēc līguma izbeigšanās. Līgumiskie procenti un līgumsods gadījumos, kad līdzējs tiesīgi atkāpjas no līguma, ir atlīdzināmi līdz brīdim, kad līgums beidz pastāvēt. Tādejādi apelatora ieskatā pirmās instances tiesa nav ņēmusi vērā judikatūru un nepamatoti piedzinusi līgumsodu.

Tiesas sēdē prasītāja pārstāve uzturēja iesniegtos prasības precizējumus, kuros ņemot vērā jaunāko tiesu praksi, prasītājs samazina līgumsoda apmēru un lūdz piedzīt no atbildētāja līgumsodu par laika periodu no 2010.gada 25.maija līdz 2011.gada 22.septembrim EUR 4661,30 jeb Ls 3275,98.

Ņemot vērā, ka atbildētājs nav pildījis savas saistības pret banku, kā rezultātā prasītājs lauzis aizdevuma līgumu, tiesa atzīst, ka saskaņā ar Civillikuma 1716., 1717.pantiem atbildētājam jāmaksā prasītājam arī līgumsods, kas par laika periodu no 2010.gada 25.maija līdz 2011.gada 22.septembrim sastāda EUR 4661,30, kas pēc Latvijas bankas noteiktā valūtas kursa sastāda Ls 3275,98.

Bez tam prasītājs saskaņā ar Civillikuma 1759.panta pirmās daļas 1.punktu un 1765. panta pirmo daļu lūdz piedzīt no atbildētāja nokavējuma procentus 6% gadā par laika periodu no 2011.gada 23.septembra līdz 2013.gada 19.novembrim Ls 5499,99 apmērā.

Lietā nav strīda, ka prasītājs ir izmantojis sev piešķirtās tiesības lauzt līgumu pirms termiņa, kas pierādīts ar lietā esošo zvērinātas notāres I.Metuzāles 2011.gada 2.septembra apliecinājuma par paziņojuma par vienpusēju atkāpšanos no līguma nodošanu. Savukārt līgumam izbeidzoties pirms termiņa, zūd arī līgumiskais pamats piešķirto procentu un līgumsoda aprēķināšanai un piedziņai atbilstoši līguma nosacījumiem, jo nav nekāda tiesiska pamata to piemērošanai pēc līguma izbeigšanās.

No iepriekš norādītā izriet, ka vairs nepastāv līgumisks (juridisks) pamats piemērot bijušā līguma noteikumus par līgumiskajiem procentiem un līgumsodu. Prasītājam bez šaubām ir tiesības saņemt kredīta nedzēsto pamatsummu, kā arī procentus un līgumsodu, kas uzkrājušies līdz līguma izbeigšanas brīdim, un tā kā tas ir kapitāls, kas atrodas pie citas personas – tad no līguma izbeigšanas brīža arī likumiskos procentus saskaņā ar Civillikuma 1753.pantu.

No prasības precizējumiem redzams, ka likumiskie procenti 6% gadā par laika periodu no 2011.gada 23.septembra līdz 2013.gada 19.novembrim sastāda Ls 6926,52, t.i. 6% no Ls 53 461,03 = Ls 3207,66 gadā jeb Ls 8,79 dienā x 788 dienas = Ls 6926,52. Taču prasītājs atsakās no nokavējuma procentu piedziņas pilnā apmērā un lūdz piedzīt no atbildētāja nokavējuma procentus Ls 5499,99 apmērā. Prasītāja pārstāve tiesas sēdē uzturēja prasības precizējumus.

Ievērojot minēto, Civillietu tiesu kolēģija atzīst, ka no atbildētāja par labu prasītājam piedzenami likumiskie procenti par laika periodu no 2011.gada 23.septembra līdz 2013.gada 19.novembrim EUR 7825,78, kas pēc Latvijas bankas noteiktā valūtas kursa sastāda Ls 5499,99 apmērā.

Ievērojot visu augstākminēto, Civillietu tiesu kolēģija atzīst, ka no atbildētāja par labu prasītājam piedzenama parāda pamatsumma Ls 53 461,03, procenti par laika periodu no 2010.gada 20.jūnija līdz 2011.gada 22.septembrim Ls 1538,85, līgumsods par laika periodu no 2010.gada 25.maija līdz 2011.gada 22.septembrim Ls 3275,98 un likumiskie procenti par laika periodu no 2011.gada 23.septembra līdz 2011.gada 19.novembrim Ls 5499,99, t.i. kopā piedzenot Ls 63 775,85.

Bez tam Civillietu tiesu kolēģijas ieskatā atbilstoši Civilprocesa likuma 195.pantam prasītājam ir tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt likumiskos procentus 6% gadā no pamatparāda summas, t.i. no Ls 53 461,03.

Pirmās instances tiesa pēc būtības lietas apstākļus ir izvērtējusi vispusīgi un objektīvi, savukārt apelācijas sūdzībā minētie argumenti tiesas sēdē neguva apstiprinājumu, tādejādi tie nevar būt par pamatu prasības noraidīšanai.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses tās samaksātos tiesas izdevumus proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram.

Ievērojot minēto, Civillietu tiesu kolēģija atzīst, ka no atbildētāja par labu prasītājam piedzenami tiesas izdevumi Ls 931,06 apmērā, kas sastāv no valsts nodevas proporcionāli apmierināto prasījumu apmēram Ls 927,76 apmērā un ar lietas izskatīšanu saistītiem izdevumiem Ls 3,30.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 39.panta pirmās daļas 5.punktam un valsts akciju sabiedrības „Latvijas Pasts" tarifiem ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi lietā sastāda Ls 7,63. Ņemot vērā, ka prasītājs pie prasības samaksājis šos izdevumus Ls 3,30 apmērā, tie piedzenami par labu prasītājam,

savukārt atlikušajā apmērā Ls 4,33 tie piedzenami no atbildētāja par labu valstij.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 432., 433.pantiem, Civillietu tiesu kolēģija

nosprieda :

Prasību apmierināt.

Piedzīt no /pers. C/ pers.kods /personas kods/ par labu Nordea Bank Finland Plc, Somijas uzņēmējdarbības identifikācijas kods 1680235-8, kuras vārdā Latvijas Republikā darbojas Nordea Bank Finland Plc Latvijas filiāle, reģistrācijas Nr.40003486767 parāda pamatsummu Ls 53 461,03, procentus par laika periodu no 2010.gada 20.jūnija līdz 2011.gada 22.septembrim Ls 1538,85, līgumsodu par laika periodu no 2010.gada 25.maija līdz 2011.gada 22.septembrim Ls 3275,98, likumiskos procentus par laika periodu no 2011.gada 23.septembra līdz 2011.gada 19.novembrim Ls 5499,99 un tiesas izdevumus Ls 931,06, t.i. kopā piedzenot Ls 64 706,91 (sešdesmit četri tūkstoši septiņi simti seši lati 91 santīmu).

Noteikt prasītājam tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt no /pers. C/ likumiskos procentus 6% (sešus procentus) gadā no piedzītās un nesamaksātās pamatparāda summas, t.i. no Ls 53 461,03.

Piedzīt no /pers. C/ pers.kods /personas kods/ par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus Ls 4,33 (četrus latus 33 santīmus).

Noteikt, ka spriedums izpildāms labprātīgi 10 dienu laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas, pierādījumus par sprieduma labprātīgu izpildi izsniedzot Rīgas apgabaltiesā.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā 30 dienu laikā LR Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamentā, kasācijas sūdzību iesniedzot Rīgas apgabaltiesā.

Pilns tiesas spriedums sastādīts 2014.gada 6.janvārī.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja (paraksts) I.Bērziņa
Tiesneši (paraksts) L.Volberga
(paraksts) L.Grauda